

УДК: 342

<https://doi.org/10.32703/2663-6352/2025-1-17-202-209><https://orcid.org/0009-0008-8774-2061>

Строцький Р.Є.

кандидат юридичних наук, доцент

Перший проректор

Львівського державного університету внутрішніх справ

(Львів, Україна)

ЕТИКА СЛУЖБОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Анотація. У статті досліджено етику службової поведінки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання. Зазначено, що професійна сфера ЗВО із специфічними умовами навчання пов'язана із виконанням соціальних функцій, основна з яких – забезпечення високої якості вищої освіти. У цьому процесі важлива роль службової етики як вимоги дотримання високих стандартів професійної діяльності. В умовах динамічних змін у політичній, економічній та соціальній сферах удосконалення етичних норм та стандартів стає необхідним для підвищення довіри суспільства до державної служби. Наголошено, що службова етика – це дієвий чинник мобілізації зусиль державних та громадських інститутів, спрямований на вирішення завдань сталого розвитку та ефективного використання кадрового потенціалу України, комплектування професійного розвитку кадрів. Це історично сформована сукупність моральних настанов, оцінок, кодексів та наукових теорій про належну поведінку особи в службовій діяльності. У державній службі етика відіграє особливо важливу роль, оскільки діяльність органів МВС спрямована на суспільну користь і має відповідати високим стандартам професіоналізму, неупередженості та справедливості. Впровадження та дотримання службової етики – це не тільки вимога часу, а й стратегічний інструмент підвищення кадрової безпеки системи МВС. На сьогодні використовуються різні інструменти для розвитку службової етики у ЗВО із специфічними умовами навчання. Ефективне впровадження службової етики у підготовку кадрів для системи МВС вимагає комплексного підходу, що включає розробку нормативної бази, навчання співробітників та забезпечення контролю за дотриманням етичних норм. Зроблено висновок, що в умовах зростаючої недовіри суспільства до державних інституцій співробітники органів МВС зобов'язані діяти чесно та відкрито. Прозорість у роботі державних органів сприяє зниженню корупційних ризиків. Для успішної реалізації цього завдання необхідно розробити та впровадити відповідні інструменти та механізми, спрямовані на розвиток та підтримання службової етики серед ЗВО із специфічними умовами навчання. При цьому, важливо як навчити курсантів та студентів етичним принципам, так і створити дієві механізми, що дозволяють оцінювати та розвивати їхню етичну поведінку у майбутній професії. Включення оцінки етичної поведінки у систему ефективності професійної діяльності ЗВО із специфічними умовами навчання дозволяє стверджувати про важливу роль етики системи МВС загалом.

Ключові слова: етика, службова поведінка, службова етика, етичний кодекс, заклади вищої освіти, специфічні умови навчання, правоохоронні органи, поліцейський, курсанти, студенти, професійна культура, юридична відповідальність.

Annotation. The article examines the ethics of official conduct in higher education institutions with specific training conditions. It is noted that the professional sphere of higher education institutions with specific training conditions is associated with the performance of social functions, the main of which is ensuring high quality higher education. In this process, the role of official ethics as a requirement for compliance with high standards of professional activity is important. In conditions of dynamic changes in the political, economic and social spheres, the improvement of

ethical norms and standards becomes necessary to increase public trust in the civil service. It is emphasized that official ethics is an effective factor in mobilizing the efforts of state and public institutions aimed at solving the problems of sustainable development and effective use of the human resource potential of Ukraine, staffing for professional development of personnel. This is a historically formed set of moral guidelines, assessments, codes and scientific theories about the proper behavior of a person in official activity. In the civil service, ethics plays a particularly important role, since the activities of the Ministry of Internal Affairs bodies are aimed at the public benefit and must meet high standards of professionalism, impartiality and justice. The implementation and observance of service ethics is not only a requirement of the time, but also a strategic tool for increasing personnel security in the Ministry of Internal Affairs system. Today, various tools are used to develop service ethics in higher education institutions with specific training conditions. Effective implementation of service ethics in personnel training for the Ministry of Internal Affairs system requires a comprehensive approach, including the development of a regulatory framework, training of employees and ensuring control over compliance with ethical norms. It is concluded that in the conditions of growing public distrust of state institutions, employees of the Ministry of Internal Affairs bodies are obliged to act honestly and openly. Transparency in the work of state bodies helps reduce corruption risks. For the successful implementation of this task, it is necessary to develop and implement appropriate tools and mechanisms aimed at the development and maintenance of service ethics among higher education institutions with specific training conditions. At the same time, it is important to both teach cadets and students ethical principles and create effective mechanisms that allow them to evaluate and develop their ethical behavior in their future profession. The inclusion of ethical behavior assessment in the system of professional activity effectiveness of higher education institutions with specific training conditions allows us to assert the important role of ethics in the MIA system as a whole.

Keywords: *ethics, official conduct, official ethics, code of ethics, higher education institutions, specific training conditions, law enforcement agencies, police officer, cadets, students, professional culture, legal responsibility.*

Актуальність проблеми дослідження. Планом заходів для реалізації Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України № 792-р від 23 серпня 2024 року передбачено розвиток органів системи МВС як невід’ємної частини сектору національної безпеки [1]. Одним із найважливіших інструментів забезпечення національної безпеки органами системи МВС є впровадження та дотримання принципів етики службової поведінки. Етика службової поведінки – це сукупність норм і правил, які регулюють поведінку державних службовців на основі формування довіри між громадянами України та державою [2].

Актуальність проблеми дослідження обумовлена тим, що в умовах гуманізації, а також зростання суспільних очікувань розвиток службової етики залишається одним із пріоритетних завдань розвитку України як правової держави. Значення службової етики полягає у здатності забезпечувати стійкість державного апарату, мінімізацію ризиків та зміцнення довіри громадян України. Впровадження етичних стандартів – це важливий крок до побудови ефективної та прозорої державної служби. «Державні службовці мають особливе суспільне призначення, цілі, завдання, які зумовлені особливостями їхньої професійної діяльності. Виконуючи завдання і функції держави, державні службовці потенційно мають конфлікти (у тому числі конфлікт інтересів), складні ситуації, корупційні ризики, що вимагає наявності не лише професійних (ділових), психологічних якостей, освітнього рівня, а й моральних якостей. Під час виконання своїх посадових обов’язків державні службовці мають усвідомлювати, що вони зобов’язані вірно служити народові України й гідно нести звання державного службовця» [3] – переконує О. Серих.

Службова етика – це дієвий чинник мобілізації зусиль державних та громадських інститутів, спрямований на вирішення завдань сталого розвитку та ефективного використання кадрового потенціалу України, комплектування професійного розвитку кадрів.

Загалом, службова етика – це історично сформована сукупність моральних настанов, оцінок, кодексів та наукових теорій про належну поведінку особи в службовій діяльності. У державній службі етика відіграє особливо важливу роль, оскільки діяльність органів МВС спрямована на суспільну користь і має відповідати високим стандартам професіоналізму, неупередженості та справедливості.

Ступінь наукової розробки проблеми дослідження. Дослідження діяльності ЗВО зі специфічними умовами навчання є предметом аналізу наукових праць А. Андрєєва, Ю. Загуменної, М. Віхляєва, І. Ковбаса, Т. Коломонець, О. Лис, Б. Логвиненка, О. Синявської, В. Сокурєнка, Д. Швеця та ін. Проблемами професійної етики, дослідженням її специфіки в органах системи МВС займалися такі вчені, як: О. Барабаш, О. Бандурка, Ю. Битяк, А. Войтенко, С. Власенко, А. Лапкін, К. Луганський, В. Мельниченко, Н. Нижник, О. Петришин та ін. Проте, на сучасному етапі розвитку державної служби у світлі реформи правоохоронної системи, проблеми етики державного службовця потребують детального аналізу.

Метою статті є дослідження особливостей етичної поведінки у ЗВО із специфічними умовами навчання крізь призму ефективного виконання завдань, покладених на МВС у сучасних умовах.

Виклад матеріалу. Передусім зазначимо, що забезпечення належного функціонування органів системи МВС здійснюють заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, заклади охорони здоров'я, підприємства, науково-дослідні експертно-криміналістичні центри та наукові установи, що належать до сфери управління МВС. Основна роль МВС полягає у «створенні умов для розвитку безпечного середовища життєдіяльності як основи безпеки на території України, а також сучасної системи внутрішньої безпеки як чинника стримування збройної агресії Російської Федерації» [1].

Ефективне виконання завдань, покладених на МВС у сучасних умовах, вимагає підвищення якості підготовки фахівців у сферах охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а надання поліцейських послуг у різних сферах суспільного життя вимагає постійного удосконалення існуючої моделі відомчої системи освіти та концептуальних засад її оптимізації [4, с. 204].

Як переконують вчені, професійна правоохоронна діяльність поліцейського висуває підвищені вимоги до рівня інтелекту працівника. Успішному працівникові поліції має бути притаманний досить високий рівень креативності та дивергентного мислення (здатність знаходити декілька варіантів вирішення проблеми). Зокрема, серед основних етичних вимог, що висуваються до професійної діяльності поліцейських, О. Барабаш та В. Солодкевич виокремлюють такі: постійне самовдосконалення, в тому числі, культурне, інтелектуальне, професійне; усвідомлення власної соціальної ролі та важливості власного професіоналізму; розумне та гуманне застосування владних повноважень; володіння такими моральними якостями як принциповість, мужність, безкомпромісність; професійна честь та гідність, підтримка професійного іміджу правоохоронця та ін. [5, с. 29]. Саме підготовка поліцейських кадрів у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання дозволяє сформуванню професійні інтереси майбутніх правоохоронців, належно зорієнтувати, дати чітке уявлення про переваги і труднощі, пов'язані зі службою в поліції [6, с. 100]. З огляду на це, проблема вдосконалення професійної підготовки кадрів Національної поліції України є винятково актуальною, враховуючи як спрямованість на забезпечення законності й правопорядку. Високі вимоги, що пред'являються до рівня професіоналізму зазначених фахівців, потребують цілеспрямованого розвитку особистісних і професійних якостей, майстерного володіння

системою теоретичних і прикладних знань, уміння застосовувати їх на практиці за будь-яких умов незалежно від специфіки їхньої діяльності [2, с. 123].

Підкреслимо, що саме етичні норми та моральні якості займають важливе місце у портреті сучасного співробітника органів МВС, які мають демонструвати високий рівень професіоналізму, бути ввічливими до громадян України, дотримуватися прав і свобод людини. При цьому, етичні стандарти їх поведінки включають недопущення проявів корупції, дискримінації або упередженості в роботі, що безпосередньо впливає на довіру суспільства до органів правопорядку.

Впровадження та дотримання службової етики – це не тільки вимога часу, а й стратегічний інструмент підвищення кадрової безпеки системи МВС.

На сьогодні використовуються різні інструменти для розвитку службової етики у ЗВО із специфічними умовами навчання. Ефективне впровадження службової етики у підготовку кадрів для системи МВС вимагає комплексного підходу, що включає розробку нормативної бази, навчання співробітників та забезпечення контролю за дотриманням етичних норм. Розглянемо основні напрями у цій сфері:

1. *Розробка та впровадження кодексів службової етики.* Етичний кодекс – це офіційний документ, що регламентує норми поведінки та цінності, яким повинні слідувати державні службовці [7]. Етичні норми формують у співробітників органів МВС чіткі моральні орієнтири, запобігаючи зловживанням повноважень тощо. Дотримання службової етики сприяє підвищенню дисципліни в колективі. Оскільки принципи етики задають єдині стандарти поведінки, співробітники розуміють наслідки порушення цих норм, а механізми контролю забезпечують їхнє виконання. Це сприяє створенню надійної та передбачуваної кадрової системи, що є важливою для ЗВО із специфічними умовами навчання.

2. *Навчання та підвищення кваліфікації співробітників органів МВС.* На переконання С. Власенко, у процесі формування професійної етики працівників Національної поліції України особливого значення набуває професійне навчання, оволодіння нормами та правилами поведінки, притаманними для даного суспільства, розвиток власного світогляду та емоційно-почуттєвої сфери, збагачення власного культурного досвіду. Вищевикладене дало підстави виокремити два напрями формування професійної етики у працівників Національної поліції України: теоретичний та практичний [8]. Підкреслимо, що систематичне навчання допомагає державним службовцям глибше зрозуміти значення етики та ефективно застосовувати її у своїй професійній діяльності.

Навчання державних службовців має охоплювати ключові етичні норми, такі як чесність, відкритість, підзвітність та повага до прав людини [9]. Ці норми формують основу для прийняття рішень, що узгоджуються з інтересами суспільства. Етичне навчання сприяє розвитку критичного мислення, дозволяючи курсантам та студентам ЗВО із специфічними умовами аналізувати ситуації та приймати зважені рішення, спираючись на етичні норми.

Складниками професійної підготовки сучасних поліцейських є професійне виховання, тобто комплекс заходів, що спрямований на формування професійних інтересів особистості, і професійна діагностика – важливий елемент профорієнтаційної роботи, який включає в себе вивчення якостей, здібностей та інтересів особистості, що в подальшому впливає на вибір нею професії та освоєння певного виду діяльності [10, с. 105]. Врахування цього, вимагає від закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання постійно оновлювати зміст освіти, наближувати її зміст до потреб практики, підвищувати кваліфікацію науково-педагогічного складу, що бере участь у реалізації освітніх програм. Дотепер часу дотримання останньої вимоги було ускладнено внаслідок багатьох причин, серед яких слід відмітити розбіжність у відомчому підпорядкуванні ЗВО МВС та підрозділів Національної поліції, відсутність нормативного механізму організації стажування науково-педагогічного складу, а також вимог до зайняття певних посад у системі відомчої освіти [3, с. 204].

Окрім цього, комплексний підхід до професійної підготовки передбачає

інтеграцію етичних норм у різні аспекти навчання. Використання практичних кейсів та ситуацій, курсанти та студенти можуть зіштовхнутись з «етичними дилемами», допомагає застосовувати теоретичні знання на практиці. Організація рольових ігор, симуляцій та інших інтерактивних форм навчання сприяє кращому засвоєнню етичних засад поведінки. Включення у навчальні програми різних дисциплін, таких як соціальні науки та управління, дозволяє курсантам та студентам отримати ширший контекст для розуміння моральних аспектів своєї майбутньої професійної діяльності.

3. *Формування механізмів контролю та відповідальності.* Правоохоронні органи відіграють вагомую роль в утвердженні верховенства права в Україні, захисту прав і свобод людини та громадянина, підтриманні публічної безпеки і порядку [11]. Саме тому, для успішного впровадження службової етики необхідні механізми, які забезпечують контроль за дотриманням норм чинного законодавства та притягнення до відповідальності за їхнє порушення. Дисциплінарним статутом Національної поліції України передбачено, що службова дисципліна ґрунтується на створенні необхідних організаційних і соціально-економічних умов для чесного, неупередженого та гідного виконання обов'язків поліцейського, на повазі до честі й гідності поліцейського, вихованні сумлінного ставлення до виконання обов'язків поліцейського шляхом зваженого застосування методів переконання, заохочення та примусу [12].

4. Пропагування етичних цінностей. Варто зазначити, що професійна етика у державній службі – це не лише сукупність правил і норм поведінки, а й важливий елемент формування професійної культури, яка сприяє ефективному та відповідальному виконанню службових обов'язків. Етична культура формується не тільки через формальні норми, а й через активне просування цінностей у професійному середовищі.

В умовах сучасного світу, де вимоги та очікування суспільства до державних службовців зростають, необхідність впровадження етичних норм у практику професійної підготовки ЗВО із специфічними умовами навчання стає невід'ємною частиною їхньої діяльності. Етична культура стимулює розвиток професіоналізму, оскільки співробітники органів МВС усвідомлюють свою відповідальність перед державою та суспільством. Повага до етичних норм стає частиною їхніх професійних стандартів [13]. Це зміцнює кадрову безпеку, оскільки співробітники стають зацікавленими в ефективному виконанні своїх обов'язків.

У цьому процесі саме комунікативні навички відіграють важливу роль у повсякденній роботі співробітників органів МВС. Здатність вести переговори, роз'яснювати норми чинного законодавства, а також вирішувати конфліктні ситуації є основою їхньої професійної діяльності та є тими ключовими якостями, які необхідні для підтримки громадського порядку в Україні.

5. *Антикорупційні заходи та управління конфліктом інтересів.* Етика безпосередньо пов'язана з мінімізацією корупційних ризиків та запобіганням конфліктів інтересів [14]. Адже, як слушно наголошують вчені, виконуючи завдання і функції держави, державні службовці потенційно мають конфлікти (зокрема й конфлікт інтересів), складні ситуації, корупційні ризики, що вимагає наявності не лише професійних (ділових), психологічних якостей, освітнього рівня, а й моральних якостей [15]. Виявлення таких загроз має бути проведено через експертний аналіз нормативних актів та регламентів, аналіз повідомлень про корупційні вчинки, інтерв'ю та фокусні групи з представниками третьої сторони, анонімні опитування, та інші шляхи в залежності від специфіки функції або процесу [16].

6. *Оцінка та зворотний зв'язок.* Для оцінки ефективності впровадження службової етики необхідні регулярний моніторинг та отримання зворотного зв'язку від співробітників органів МВС та громадян України. Практичне впровадження службової етики в діяльність ЗВО зі специфічними умовами в системі МВС вимагає комплексного підходу, що включає розробку нормативних документів, навчання співробітників, курсантів та студентів, забезпечення контролю та просування етичних цінностей. Ці заходи не лише сприяють

зміцненню кадрової безпеки МВС, а й підвищують ефективність державної служби, зміцнюючи довіру громадян України до державних інституцій.

Етичні норми сприяють підвищенню ефективності та професіоналізму діяльності органів МВС, а також формуванню довіри суспільства до державних інституцій. При цьому, саме чесність – один з ключових елементів професійної етики державних службовців. Вона включає наступні аспекти:

1) правдивість та щирість. Державні службовці повинні бути правдивими та відкритими у своїх діях та заявах. Це стосується відмови від спотворення інформації та недобросовісної поведінки, що критично важливо для підтримки репутації державних інституцій.

2) відповідальність за власні дії. Кожен державний службовець повинен нести відповідальність за рішення і дії, які суперечать нормам моралі та нормам етичної поведінки. Усвідомлення своїх обов'язків та відповідальності, відкритість у прийнятті рішень, а також доступність інформації для громадян України відіграють важливу роль у зміцненні довіри суспільства до правоохоронних органів. Адже від забезпечення підготовки кадрів для Національної поліції України у ЗВО із специфічними умовами навчання залежить ефективність роботи правоохоронних органів та реалізація кримінальної політики [17]. Використання цих принципів є необхідним для формування ефективного, відкритого та чесного державного управління, здатного реагувати на потреби та запити громадян України. Окрім цього, як зауважує А. Лапкін, професійна етика співробітників правоохоронних органів має узгоджуватися з тими базовими етичними принципами, вимогами та правилами, що напрацьовані для представників інших правничих професій: суддів, прокурорів, адвокатів тощо з урахуванням особливостей кожного з цих видів професійної діяльності [18].

Таким чином, практичні напрямки діяльності для вдосконалення якості ЗВО із специфічними умовами навчання з метою досягнення випускниками найвищих соціальних статусів – це підвищення рівня професійних компетенцій викладацького складу, мотивація майбутніх працівників органів Національної поліції.

Висновки. Професійна сфера ЗВО із специфічними умовами навчання пов'язана із виконанням соціальних функцій, основна з яких – забезпечення високої якості вищої освіти. У цьому процесі важлива роль службової етики як вимоги дотримання високих стандартів професійної діяльності. В умовах динамічних змін у політичній, економічній та соціальній сферах -удосконалення етичних норм та стандартів стає необхідним для підвищення довіри суспільства до державної служби. Адже в умовах зростаючої недовіри суспільства до державних інституцій співробітники органів МВС зобов'язані діяти чесно та відкрито. Прозорість у роботі державних органів сприяє зниженню корупційних ризиків. Для успішної реалізації цього завдання необхідно розробити та впровадити відповідні інструменти та механізми, спрямовані на розвиток та підтримання службової етики серед ЗВО із специфічними умовами навчання. При цьому, важливо як навчити курсантів та студентів етичним принципам, так і створити дієві механізми, що дозволяють оцінювати та розвивати їх етичну поведінку у майбутній професії. Включення оцінки етичної поведінки у систему ефективності професійної діяльності ЗВО із специфічними умовами навчання дозволяє стверджувати про важливу роль етики системи МВС загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. План заходів для реалізації Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від від 23 серпня 2024 р. № 792-р. Урядовий портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p> (дата звернення: 20.05.2025).
2. Професійна етика юриста : навч.-метод. посіб. (у схемах) / ред. В. С. Бліхар. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2357/1/> (дата звернення: 20.05.2025).

3. Серих О. В. Професійна етика державних службовців: поняття, особливості. Нове українське право. Вип. 4. 2021. С. 104–111. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/87/78> (дата звернення: 20.05.2025).
4. Кісіль З. Р. Особливості підготовки поліцейських кадрів: міжнародний досвід. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України. Харків, 2019. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/05_04_2019/pdf/8.pdf (дата звернення: 20.05.2025).
5. Барабаш О. О., Солодкевич В. І. Професійна етика у правоохоронній діяльності України: національні тенденції та зарубіжний досвід. Державотворення та правотворення в контексті євроінтеграції: мат. VII-го всеукраїнського круглого столу. 3 груд. 2021 р. С.21–26. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4205/1/03_12_2021.pdf#page=21/.
6. Сокурєнко В.В. Деякі питання вдосконалення практичної підготовки науково-педагогічного складу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2020. С. 203–206. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/74.pdf (дата звернення: 20.05.2025).
7. Етичний кодекс державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://nads.gov.ua/news/etichnij-kodeks-derzhavnih-sluzhbovciv-ta-posadovih-osib-miscevogo-samovryaduvannya> (дата звернення: 20.05.2025).
8. Власенко С. Б. До проблеми формування професійної етики працівників Національної поліції України. Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції України та закладів вищої освіти МВС. Міжнародна науково-практична конференція. 2024. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5709b60d-7d41-4ddb-a008-a73d9ec8502f/content> (дата звернення: 20.05.2025).
9. Яремін І.І. Аспекти етичних правил поведінки публічних службовців : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : ІФОЦППК, 2016. 68 с.
10. Швець Д. В. Формування особистості поліцейського в умовах фахової підготовки та професійної діяльності: правові та психологічні аспекти. Дис. на здобуття наук. ступеня д. ю. н. за спец. 19.00.06 – юридична психологія. Нац. акад. внутр. справ, Київ. 2019. 43 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8175/1/autoreferat--aref.doc.pdf> (дата звернення: 20.05.2025).
11. Джуська А. В., Джуський В. В. Право працівників поліції України на повагу до їхньої гідності під час виконання службових обов'язків. Філософські та методологічні проблеми права. 2019. № 1 (17). С. 90–98.
12. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T182337?an=3> (дата звернення: 20.05.2025).
13. Янюк Н.В. Актуальні проблеми у регулюванні питань професійної етики публічних службовців. Вісник Львівського національного університету. Серія: Юридична. Львів. 2014. Вип. 59. С. 194–199.
14. Требенєць Н.І. Публічний виступ: «Професійна етика публічного службовця та запобігання конфлікту інтересів». Сайт спільноти кращих державних службовців. URL: <http://www.kds.org.ua/presentation/trebenets-ni-publichnij-vistup-profesijnaetika-publichno-sluzhbovtysya-ta-zapobiganny> (дата звернення: 20.05.2025).
15. Богданенко А. І., Романенко Є. О. Професійна етика державного службовця. Понятійно-термінологічний словник: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 136 с. URL: <https://vadnd.org.ua/app/uploads/2024/12/DOC-20241205-WA0008.pdf> (дата звернення: 20.05.2025).

16. Посібник з оцінки корупційних ризиків та розробки планів протидії корупції. Київ. 2015. URL: https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/posibn_USAID.pdf (дата звернення: 20.05.2025).
17. Господаренко В. М. Підготовка поліцейських кадрів в зарубіжних країнах: міжнародний досвід для України. Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання: правовий статус та особливості функціонування: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 травня – 11 червня 2023 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 22–25. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/18032/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%2006_23%20advanced_training_%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%B0.pdf (дата звернення: 20.05.2025).
18. Лапкін А. В. Особливості професійної етики співробітників правоохоронних органів. Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика. 2023. № 2(6). С. 83-86. URL: <https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/26/24> (дата звернення: 20.05.2025).